

De Waarheid vond toen een derde drukker; het weekblad had begin januari '45 een oplage van bijna 25 000 exemplaren, waarvan er ca. 2 000 in Zeeland werden afgezet, bijna 12 000 in Noord-Brabant en bijna 11 000 in Zuid-Limburg – dáár was de belangstelling naar verhouding het grootst. Te bedenken valt daarbij dat de eerlijke maar onvoorzichtige onderkop 'Weekblad der CPN' na enkele nummers was vervangen door: 'Democratisch weekblad'. De interesse die er voor bestond, hing samen met het feit dat *De Waarheid* veelal op duidelijker wijze dan andere bladen de grieven uitdrukte welke bij de arbeiders leefden.

Aan van Exter, Sieliakis en de hunnen drong zich op grond van de blijken van instemming die hen bereikten, de indruk op dat de CPN een grote toekomst tegemoet ging; over de omstandigheid dat zich maar weinig arbeiders die als sociaal-democraten bekend waren, laat staan vooraanstaande SDAP'ers, bij 'de *Waarheid*-groepen' aansloten, maakten zij zich niet teveel zorgen. Eind '44 kwam in hun kring het denkbeeld naar voren, het masker te laten vallen, en openlijk voor het communistische karakter van hun groepering uit te komen. In België en Frankrijk gebeurde immers hetzelfde en vooral in laatstgenoemd land leek de communistische partij met sprongen vooruit te gaan. Zij pleegden overleg met vooraanstaande Belgische en Franse communisten, met name met Jacques Duclos (deze leidde de Franse communistische partij in afwezigheid van de vooroorlogse leider Maurice Thorez die in de herfst van '39, al was hij ook gemobiliseerd, naar de Sowjet-Unie was gevlucht waarmee hij deserteur was geworden) en op grond van de ontvangen adviezen (Duclos gaf er wel meer en zij werden op grond van zijn positie eerder als instructies opgevat) riepen zij eind december '44 afgevaardigden van de *Waarheid*-groepen in Eindhoven bijeen waar besloten werd, de CPN onder de naam 'Communistische Partij Bevrijd Gebied' te doen herrijzen. Toen van Exter korte tijd later aan het Militair Gezag verlof vroeg, van *De Waarheid* een dagblad te maken, zei hij, zo vernam Sluijser van de betrokken officier, 'dat de communistische partij, indien thans verkiezingen konden worden gehouden, 30% van de stemmen zou krijgen.'¹

Het bestuur van de nieuwe partij legde begin maart aan het centraal bestuur van de Sociaal-Democratische Vereniging het voorstel voor, de 1 Mei-dag gemeenschappelijk te vieren en na te gaan, op welke andere punten gezamenlijke actie mogelijk was. Het sociaal-democratische be-

¹ M. Sluijser: 'Memo voor de minister-president', 9 febr. 1945 (Collectie-M. Sluijser, I).